

Dysgu ac Addysgu yng Ngharreg Lam
Teaching and Learning at Carreg Lam

**TORFAEN
COUNTY
BOROUGH**

**BWRDEISTREF
SIROL
TORFAEN**

Dysgu ac Addysgu yng Ngharreg Lam:
 Ein Gweledigaeth ar gyfer Darparu Addysg ar gyfer Mynediad i Ddysgu trwy Gyfrwng y Gymraeg
Teaching and Learning at Carreg Lam:
Our Vision for Delivering Education for Access to Learning through the Medium of Welsh

Dyddiad Adolygu / <i>Review Date</i>	Newidiadau / <i>Changes</i>	Gan Bwy? / <i>By Whom?</i>	Dyddiad a Rannwyd / <i>Date Shared</i>
Mehefin 2025 / <i>June 2025</i>	Creu Polisi Cychwynnol i Adlewyrchu Arfer / <i>Initial Creation of Policy to Reflect Practice</i>	Dr. Matthew Williamson-Dicken [Wedi gwirio gan / <i>Checked by: Carys Soper</i>]	Gorffennaf 2025 / <i>July 2025</i>

Cyflwyniad

Canolfan drochi iaith Gymraeg bwrpasol yw Carreg Lam a gynlluniwyd fel pecyn cymorth i ddysgwyr sy'n trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg yn Nhorfaen. Ein ffocws yw cefnogi plant, fel arfer rhwng 7 ac 11 oed, sy'n cychwyn ar daith ieithyddol newydd ar ôl cael amlygiad cyfyngedig i'r Gymraeg bob dydd. Fodd bynnag, rydym hefyd yn cefnogi plant sy'n cael trafferth, oherwydd cyfyngiadau ieithyddol yn eu dysgu, i gael mynediad at y cwricwlwm prif ffrwd. Mae'r enw 'Carreg Lam', sy'n golygu 'stepping stone' yn Saesneg, yn crynhoi ein cenhadaeth: gwasanaethu fel pont hanfodol i ddyfodol dwyieithog newydd i bob disgybl.

Yng Ngharreg Lam, rydym yn credu yn y cysyniad o ddysgu gydol oes, ac rydym yn credu bod oedolion a phlant yn dysgu pethau newydd bob dydd. Rydym yn credu y dylai dysgu fod yn broses werth chweil ac yn bleserus i bawb; dylai fod yn hwyl.

Mae'r ddogfen bolisi hon yn amlinellu ein hymrwymiad i greu amgylchedd dysgu cynhwysol, cefnogol a deinamig lle gall pob plentyn ffynnu. Drwy feithrin y hyfedredd iaith sy'n angenrheidiol i gael mynediad at 'Feysydd Dysgu a Phrofiad' y Cwricwlwm i Gymru pan fyddant yn trosglwyddo i leoliadau prif ffrwd, ein nod yw sicrhau nad yn unig y mae ein disgyblion wedi'u grymuso'n ieithyddol ond hefyd wedi'u cyfarparu i wynebu heriau addysgol ehangach. Wrth iddynt symud o'n lleoliad trochi i addysg cyfrwng Cymraeg prif ffrwd, mae ein rhaglenni wedi'u cynllunio gyda chanlyniadau clir, mesuradwy sy'n adlewyrchu ein gweledigaeth strategol ar gyfer addysg ddwyieithog yn Nhorfaen. Mae'r dull hwn yn tanlinellu ein cred bod sylfaen gref yn y Gymraeg yn agor drysau i gyfleoedd gydol oes ac yn cyfoethogi gwead diwylliannol ein cymuned.

Ein Rhaglenni

Rydym yn cynnal dau fath o raglenni: ein rhaglen 'Trochi Dwys' a'n rhaglen 'Camu i'r Uwchradd':

Ein Rhaglen 'Trochi Dwys'	Rhaglen 'Camu i'r Uwchradd'
Mae'r rhaglen drochi ddwys yn darparu taith ddysgu strwythuredig, tair-cyfnod, wedi'i chynllunio i arfogi disgyblion â'r offer ieithyddol sy'n angenrheidiol i ffynnu mewn addysg cyfrwng Cymraeg. Yn ystod y cyfnod 12 wythnos cyntaf, a gyflwynir yn y ganolfan drochi, caiff dysgwyr eu trochi mewn amgylchedd Cymraeg cefnogol iawn lle maent yn ymgysylltu â geirfa a phatrymau brawddegau wedi'u trefnu'n ofalus ac wedi'u teilwra ar gyfer cyfathrebu bob dydd. Mae'r sylfaen hon yn blaenoriaethu defnydd ymarferol, gan alluogi dysgwyr i ddechrau datblygu rhuglder a hyder i gael mynediad at ddysgu mewn ystafelloedd dosbarth Cymraeg prif ffrwd. Mae'r ail gam yn ymestyn dros 12 wythnos bellach trwy gefnogaeth beripatetig a gyflwynir gan staff Carreg Lam, lle mae dysgu iaith wedi'i wreiddio a'i atgyfnerthu yn ysgolion cartref disgyblion. Mae'r model hwn yn sicrhau parhad a chymhwyso cyd-destunol sgiliau iaith, gan bontio'r bwlch rhwng addysgu dwys ac ymgysylltiad cwricwlaidd bywyd go iawn. Y trydydd cam yw lle mae rhaglenni ymyrraeth ysgol yn cymryd yr awenau gan Carreg Lam i gefnogi'r dysgwr. Yn y pen draw, nod y rhaglen yw grymuso disgyblion i gael mynediad at Gwricwlwm i Gymru yn hyderus wrth iddynt drosglwyddo i ystafelloedd dosbarth prif ffrwd.	Mae 'Camu i'r Uwchradd' yn rhaglen fer 3 wythnos sydd wedi'i chynllunio gyda set glir o amcanion sydd wedi'u hanelu at gefnogi dysgwyr Blwyddyn 5 a 6 wrth iddynt drosglwyddo i addysg uwchradd. Mae'r rhaglen yn ceisio gwella hyfedredd yn y Gymraeg, gan ddatblygu sgiliau dysgwyr ar draws siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu. Mae hefyd yn anelu at feithrin hyder dysgwyr, gan eu grymuso i ddefnyddio'r iaith yn gyfforddus ac yn effeithiol mewn amrywiaeth o gyd-destunau. Yn ogystal, mae'r fenter yn hyrwyddo trochi diwylliannol, gan feithrin gwerthfawrogiad dyfnach o dreftadaeth Cymru a meithrin ymdeimlad cryf o falchder a pherthyn. Yn olaf, mae'n paratoi cyfranogwyr ar gyfer gofynion ieithyddol ac academiaidd yr ysgol uwchradd, gan sicrhau eu bod wedi'u cyfarparu i ffynnu'n gymdeithasol ac yn academiaidd wrth iddynt symud ymlaen.

Nod ac Amcanion

Yn ein canolfan, rydym yn darparu awyrgylch cyfoethog ac amrywiol sy'n caniatáu i blant ddatblygu eu sgiliau a'u galluedd ieithyddol. Drwy ein haddysgu rydym yn bwriadu:

- arfogi plant ag ymadroddion, geirfa a strwythurau brawddegau sylfaenol er mwyn iddynt allu sgwrsio'n syml yn y Gymraeg;
- ddysgwyr hyderus, uchelgeisiol, dyfeisgar, ymchwiliol ac annibynnol;
- hyrwyddo hunanhyder plant i feithrin perthnasoedd da ag eraill;
- datblygu hunan-barch plant, ac annog y plant i barchu eraill, a'u syniadau, eu hagweddau, eu gwerthoedd a'u teimladau;
- dangos parch at ddiwylliannau eraill, a hyrwyddo agwedd gadarnhaol tuag at eraill;
- galluogi plant i ddeall y gymuned Gymraeg a'u helpu i deimlo'n rhan werthfawr o'r gymuned honno.

Nid ydym yn anelu at addysgu 'Meysydd Dysgu a Phrofiad' Cwricwlwm Cymru yn benodol (h.y. Celfyddydau Mynegiannol, Iechyd a Lles, Dyniaethau, Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu, Mathemateg a Rhifedd, a Gwyddoniaeth a Thechnoleg). Yn hytrach, mae Carreg Lam yn canolbwyntio'n benodol ar ddatblygiad ieithyddol.

Addysgu a Dysgu Llwyddiannus

Rydym yn cydnabod bod pobl yn dysgu mewn gwahanol ffyrdd, ac rydym yn gweld yr angen i ddatblygu strategaethau sy'n caniatáu i blant ddysgu mewn ffyrdd sy'n addas iddynt. Mae'r seicolegydd Howard Gardner yn nodi saith prif adran o allu: ieithyddol, mathemategol/rhesymegol, gweledol/gofodol, cinesthetig, cerddorol, rhyngbersonol/gweithio grŵp, a rhyngbersonol/myfyriol. Rydym yn ystyried hyn wrth gynllunio ein gwersi a'n harddull addysgu.

Rydym yn rhoi cyfle i blant ddysgu mewn gwahanol ffyrdd, er enghraifft:

- drilio;
- archwilio, ymchwilio a darganfod;
- grŵp;
- gweithio mewn parau;
- annibynnol;
- gweithio carfan cyfan;
- gofyn ac ateb cwestiynau;
- defnyddio offer TGCh;
- ymweliadau addysgol;
- creadigol;
- gwylio clipiau ac ymateb i gerddoriaeth neu ddeunydd ar fideo;
- trafodaethau, chwarae rôl a chyflwyniadau llafar;
- dysgu ymarferol, cydweithredol;
- coginio;
- dysgu drwy/gyda symudiad;
- chwarae rôl a drama.

Wrth addysgu, rydym yn canolbwyntio ar ysgogi plant, ac adeiladu ar eu sgiliau iaith, eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o eirfa a strwythurau brawddegau. Rydym yn seilio ein haddysgu ar ein gwybodaeth am lefel cyrhaeddiad y plant gan ddefnyddio asesiad yn erbyn y CEFR (Fframwaith Cyfeirio Ewropeaidd Cyffredin ar gyfer iaith) fel ein gwaelodlin. Ein prif ffocws yw datblygu sgiliau a gwybodaeth ieithyddol y plant ymhellach gan ymestyn pob plentyn a cheisio eu haddysgu am bwysigrwydd datblygu meddylfryd twf. Rydym yn ymdrechu i sicrhau bod y tasgau'n briodol i lefel gallu unigol y plant.

Mae pob aelod o'r tîm yng Ngharreg Lam yn gwneud ymdrech arbennig i feithrin perthnasoedd da gyda phob plentyn. Rydym yn trin y plant yn garedig ac yn barchus. Mae'r holl staff yn dilyn polisi'r ysgol a'r ganolfan ar ddisgyblaeth a rheolaeth ystafell ddosbarth. Rydym yn disgwyl i bob plentyn lynu wrth hyn er mwyn hyrwyddo'r awyrgylch dysgu gorau posibl i bawb. Rydym yn canmol ymdrechion y plant, a thrwy hynny'n helpu i feithrin agweddau cadarnhaol tuag at ddysgu yn gyffredinol. Rydym yn mynnu trefn ac ymddygiad da bob amser. Lle mae plant yn amhriodol, byddwn yn dilyn y camau a amlinellir yn y polisi ymddygiad i ddelio â'r mater.

Rydym yn sicrhau bod tasg a gweithgaredd yn ddiogel. Pan fyddwn yn trefnu mynd â'r plant ar ymweliad oddi ar dir yr ysgol, rydym yn hysbysu rhieni ac yn cwblhau asesiad risg ar y system Evolve.

Hawliau Plant

Mae Hawliau Plant yn hanfodol i'n hysgol a'n cymuned. Rydym yn gweithio'n galed i sicrhau hawliau teg i bob unigolyn. Rydym yn defnyddio'r Confensiwn Hawliau Plant a gyhoeddwyd gan UNICEF i ddal ein hunain yn atebol ac rydym yn addysgu ac yn dysgu am hawliau. Dyma ddetholiad o'r hawliau sy'n bwysig i ni:

Erthygl 3: Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant wneud yr hyn sydd orau i bob plentyn bob amser.

Erthygl 6: Mae gennych yr hawl i fywyd ac i dyfu i fod yn iach.

Erthygl 27: Eich hawl i safon dda o fywyd.

Erthygl 28: Eich hawl i ddysgu a mynd i'r ysgol.

Erthygl 29: Eich hawl i fod y gorau y gallwch fod.

Erthygl 30: Eich hawl i ddefnyddio eich iaith eich hun.

Erthygl 31: Eich hawl i ymlacio a chwarae.

Erthygl 37: Eich hawl i gael eich trin yn deg.

Egwyddorion Cynllunio Rhaglenni yng Ngharreg Lam

Yng Ngharreg Lam, ein rhaglenni yw:

- Dilys - Wedi'i wreiddio yng ngwerthoedd a diwylliant Cymru
- Yn seiliedig ar dystiolaeth - gan dynnu ar arfer gorau yng Nghymru a thu hwnt
- Ymatebol - perthnasol i anghenion heddiw
- Cynhwysol - hawdd ei ddeall ac yn cwmpasu hawl pob plentyn a pherson ifanc i addysg o ansawdd uchel
- Uchelgeisiol - yn gorliwio disgwyliadau uchel heb osod terfynau artiffisial
- Pwerus - yn galluogi pobl ifanc i wynebu heriau gyda hyder
- Unedig - yn caniatáu parhad a chynnydd (cam wrth gam)
- Diddorol - yn hyrwyddo mwynhad o ddysgu

Fodd bynnag, mae pedwar maes allweddol i ni ganolbwyntio arnynt: Addysgu a Dysgu, Amgylchedd Dysgu, Y Cwricwlwm, a Chymorth i Ddysgwyr. Isod, rydym yn amlinellu ein gweledigaeth ar gyfer cyflawni'r pedwar maes allweddol hyn.

Addysgu a Dysgu	Amgylchedd Dysgu
- Canolfan addysg drochi arloesol, sydd yn seiliedig ar arbenigedd ac yn cyfoethogi'r profiad addysgu a dysgu yn ogystal ag annog rhagoriaeth yn y maes. - Deilliannau rhagorol ar gyfer yr holl ddysgwyr yn gosod sylfaen gadarn yn y Gymraeg gan ddatblygu diddordeb gydol oes yn ieithoedd Cymru ac ieithoedd y byd, a thrwy hynny eu gwneud yn ddysgwyr uchelgeisiol, galluog, sy'n barod i ddysgu yng nghyfundrefn addysg Gymraeg yn Nhorfaen a thrwy gydol eu hoes. - Cyfundrefn a chanolfan addysg drochi gyfoes sydd yn dathlu hunaniaeth, ymwybyddiaeth o iaith a threftadaeth, gan ddatblygu dysgwyr i fod yn ddinasyddion egwyddorol, gwybodus sy'n barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd.	- Amgylchedd dysgu gynhwysol sydd yn ymateb i anghenion amrywiol gan gynnwys dysgwyr bregus a dysgwyr gydag anghenion ychwanegol. - Amgylchedd Dysgu sydd yn manteisio ar y dechnoleg fwyaf cyfoes i roi profiadau a sgiliau amrywiol i ddysgwyr wrth gaffael iaith.
Y Cwricwlwm	Cymorth i Ddysgwyr
- Cyfundrefn addysg drochi gadarn sy'n gallu addasu i gwrdd ag unrhyw newidiadau perthnasol ym myd addysg. - Darpariaeth addysg drochi gyfoes sydd yn addas i bwrpas sy'n adlewyrchu gofynion y dysgwyr a'r cwricwlwm. - Canolfan addysg drochi sy'n gweithio mewn partneriaeth gydag ysgolion i gefnogi a darparu'r cwricwlwm.	- Canolfan addysg drochi sy'n cynnig darpariaeth fugeiliol ragorol gan roi anghenion y dysgwr yn ganolog. - Cyfundrefn addysg drochi sy'n sicrhau mynediad at gymorth a chefnogaeth o ansawdd uchel sydd wedi ei gynllunio o amgylch y dysgwr. - Cyfundrefn addysg drochi sy'n gweithio mewn partneriaeth gyda'r ysgolion i sicrhau cymorth a chefnogaeth priodol i'r dysgwr a'u teuluoedd.

Introduction

Carreg Lam is a dedicated Welsh-language immersion centre designed as a support package for learners transitioning into Welsh-medium education in Torfaen. Our focus is to support children, typically between the ages of 7 and 11, who are embarking on a new linguistic journey after having limited daily exposure to Welsh. However, we also support children who are struggling, due to linguistic limitations in their learning, to access the main-stream curriculum. The name 'Carreg Lam', meaning stepping stone, encapsulates our mission: to serve as a vital bridge into a new bilingual future for every pupil.

At Carreg Lam, we believe in the concept of whole-life learning, and we believe that adults and children learn new things every day. We believe that learning should be a worthwhile process and enjoyable for all; it should be fun.

This policy document outlines our commitment to creating an inclusive, supportive, and dynamic learning environment where every child can thrive. By fostering the language proficiency necessary to access the 'Areas of Learning and Experience' of the Curriculum for Wales when they transition to main-stream settings, we aim to ensure that our pupils are not only linguistically empowered but also equipped to meet broader educational challenges. As they move from our immersive setting to mainstream Welsh-medium schooling, our programmes are designed with clear, measurable outcomes that reflect our strategic vision for bilingual education in Torfaen. This approach underscores our belief that a strong foundation in Welsh opens doors to lifelong opportunities and enriches the cultural fabric of our community.

Our Programmes

We run two types of programmes: our 'Intensive Immersion' programme and our 'Step into Secondary' programme:

<i>Our 'Intensive Immersion' Programme</i>	<i>'Step into Secondary' Programme</i>
<i>The intensive immersion programme provides a structured, three-phase learning journey designed to equip pupils with the linguistic tools necessary to thrive in Welsh-medium education. During the first 12 week phase, delivered at the immersion centre, learners are immersed in a highly supportive Welsh-language environment where they engage with carefully sequenced vocabulary and sentence patterns tailored to everyday communication. This foundation prioritises practical usage, enabling learners to begin developing fluency and confidence to access learning in main-stream Welsh language classrooms. The second phase spans a further 12 weeks through peripatetic support delivered by Carreg Lam staff, where language learning is embedded and reinforced within pupils' home schools. This model ensures continuity and contextual application of language skills, bridging the gap between intensive instruction and real-life curricular engagement. The third phase is where school intervention programmes take over from Carreg Lam to support the learner. Ultimately, the programme's aim is to empower pupils to access the Curriculum for Wales with confidence as they transition into mainstream classrooms.</i>	<i>'Step into Secondary' is a 3 week short burst programme designed with a clear set of objectives aimed at supporting Year 5 and 6 learners as they transition to secondary education. The programme seeks to enhance Welsh language proficiency, developing learners' skills across speaking, listening, reading, and writing. It also aims to build learners' confidence, empowering them to use the language comfortably and effectively in a variety of contexts. In addition, the initiative promotes cultural immersion, fostering a deeper appreciation of Welsh heritage and cultivating a strong sense of pride and belonging. Finally, it prepares participants for the linguistic and academic demands of secondary school, ensuring they are equipped to thrive both socially and academically as they move forward.</i>

Aim and Objectives

In our centre, we provide a rich and varied atmosphere that allows children to develop their linguistic skills and abilities. Through our teaching we intend to:

- *arm children with basic phrases, vocabulary and sentence structures to be able to converse simply in Welsh;*
- *encourage the children to become confident, ambitious, resourceful, investigative and independent learners;*
- *promoting children's self-confidence to build good relationships with others;*
- *develop children's self-esteem, and encourage the children to respect others, and their ideas, attitudes, values and feelings;*
- *show respect for other cultures, and promote a positive attitude towards others;*
- *enable children to understand the Welsh-language community and help them to feel a valued part of that community.*

We do not aim to teach the Curriculum for Wales' 'Areas for Learning and Experience' explicitly (i.e. Expressive Arts, Health and Wellbeing, Humanities, Languages, Literacy and Communication, Mathematics and Numeracy, and Science and Technology). Rather, Carreg Lam specifically focuses on linguistic development.

Successful Teaching and Learning

We recognise that people learn in different ways, and we see the need to develop strategies that allow children to learn in ways that suit them. The psychologist Howard Gardner identifies seven main sections of ability: linguistic, mathematical/logical, visual/spatial, kinaesthetic, musical, interpersonal/group working, and interpersonal/reflective. We take this into account when planning our lessons and teaching style.

We give children the opportunity to learn in different ways, for example:

- *drilling;*
- *exploring, investigating and discovering;*
- *group work;*
- *work in pairs;*
- *independent working;*
- *work as a whole Carreg Lam cohort;*
- *ask and answer questions;*
- *use of ICT equipment;*
- *fieldwork and educational visits;*
- *creative activities;*
- *watching clips and responding to music or material on video;*
- *discussions, role play and oral presentations;*
- *hands on, collaborative learning;*
- *cooking;*
- *learning through/with movement;*
- *role play and drama.*

In teaching we focus on motivating children, and building on their language skills, knowledge and understanding of vocabulary and sentence structures. We base our teaching on our knowledge of the children's level of attainment using assessment against the CEFR (Common European Framework of Reference for Language) as our baseline. Our main focus is to further develop the children's linguistic skills and knowledge extending all children and aiming to educate them about the importance of developing a mindset of growth. We strive to ensure that the tasks are appropriate to the individual children's level of ability.

All members of the team at Carreg Lam make a special effort to build good relationships with all children. We treat the children kindly and with respect. All staff follow the school and centre's policy on discipline and classroom management. We expect all children to adhere to this in order to promote the best possible learning atmosphere for all. We praise the children's efforts, thereby helping to build positive attitudes towards learning in general. We insist on good order and behaviour at all times. Where children are inappropriate we will follow steps outlined in the behaviour policy to deal with the issue.

We make sure that a task and activity is safe. When we arrange to take the children on a visit off the school grounds we inform parents and complete a risk assessment on the Evolve system.

Children's Rights

Children's Rights are essential to our school and our community. We work hard to ensure fair rights for all individuals. We use the Children's Rights Convention published by UNICEF to hold ourselves accountable and we teach and learn about rights. Here is a selection of the rights that are important to us:

Article 3: All organisations concerned with children should always do what is best for each child.

Article 6: You have the right to life and to grow to be healthy.

Article 27: Your right to a good standard of life.

Article 28: Your right to learn and go to school.

Article 29: Your right to be the best you can be.

Article 30: Your right to use your own language.

Article 31: Your right to relax and play.

Article 37: Your right to be treated fairly.

Principles of Programme Planning at Carreg Lam

At Carreg Lam, our programmes are:

- *Authentic - Rooted in the values and culture of Wales*
- *Evidence-based - drawing on best practice in Wales and beyond*
- *Responsive - relevant to today's needs*
- *Inclusive - easy to understand and encompasses the right of every child and young person to a high-quality education*
- *Ambitious - exaggerates high expectations without setting artificial limits*
- *Powerful - enabling young people to face challenges with confidence*
- *Unified - allows continuity and progression (step by step)*
- *Interesting - promotes enjoyment of learning*

However, there are four key areas of focus for us: Teaching and Learning, Learning Environment, The Curriculum, and Support for Learners. Below, we outline our vision for delivering on these four key areas.

Teaching and Learning	Learning Environment
▪ An innovative immersion education centre, which is based on expertise and enriches the teaching and learning experience as well as encouraging excellence in the field. ▪ Excellent outcomes for all learners which lay a solid foundation in the Welsh language developing a lifelong interest in the languages of Wales and the languages of the world, thereby making them ambitious, capable learners, who are ready to learn in the Welsh education system in Torfaen and throughout their lives. ▪ A contemporary immersion education system and centre that celebrates identity, awareness of language and heritage, developing learners who are ethical, informed citizens ready to be citizens of Wales and the world.	▪ An inclusive learning environment that responds to varying needs including those of vulnerable learners and learners with additional needs. ▪ A learning environment that takes advantage of the most up-to-date technology giving learners a range of experiences and skills when acquiring a language.
The Curriculum	Support for Learners
▪ A robust and durable immersion education system that can adapt to meet any relevant changes in the world of education. ▪ Provision of up-to-date, fit for purpose immersion education and reflects the requirements of learners and the curriculum. ▪ An immersion education centre that works in partnership with schools to support and deliver the curriculum.	▪ An immersion education centre that offers excellent pastoral provision putting the learner's needs at the centre. ▪ An immersion education system that ensures access to high quality help and support that is designed and planned around the learner. ▪ An immersion education system that works in partnership with the schools to ensure appropriate help and support for the learner and their families.